

كاخ بلند بی گزند

(فارسی عمومی)

www.ketab.ir

نویسنده:

دکتر حجت اله اورک

سرشناسه	: اورک، حجت‌اله، ۱۳۵۸-
عنوان و نام پدیدآور	: کاخ بلند بی‌گزند (فارسی عمومی)/ نویسنده حجت‌اله اورک.
مشخصات نشر	: گرگان: انتشارات نوروزی، ۱۴۰۲.
مشخصات ظاهری	: ۲۸۷ ص: مصور (رنگی).
شابک	: ۹۷۸-۶۲۲-۰۰۲-۲۷۸۵-۴
وضعیت فهرست نویسی	: فیپا
یادداشت	: کتابنامه: ص. ۲۸۵ - ۲۸۷.
موضوع	: ادبیات فارسی -- راهنمای آموزشی (عالی) (Persian literature -- Study and teaching (Higher فارسی -- راهنمای آموزشی (عالی) (Persian language -- Study and teaching (Higher ادبیات فارسی -- مجموعه‌ها Collections -- Persian literature
رده بندی کنگره	: PIR۳۳۱
رده بندی دیویی	: ۸۴۰/۷
شماره کتابشناسی ملی	: ۹۱۸۷۲۶۲
اطلاعات رکورد کتابشناسی	: ۱

کاخ بلند بی‌گزند

نویسنده: حجت‌اله اورک

نوبت چاپ: اول - ۱۴۰۲

مشخصات ظاهری: ۲۷۰ ص

قطع: وزیری

شمارگان: ۱۰۰۰

شابک: ۹۷۸-۶۲۲-۰۰۲-۲۷۸۵-۴

قیمت: ۲۶۰۰۰۰ تومان

چاپ و نشر: نوروزی-۰۱۷۳۲۲۴۲۲۵۸

حق چاپ برای نویسنده محفوظ می‌باشد.

گلستان، گرگان، خیابان شهید بهشتی، پاساژ رضا، کدپستی ۴۹۱۶۶۵۷۳۷۶

entesharatnorouzi

۰۱۷-۳۲۲۴۲۲۵۸-۰۹۱۱۳۷۱۹۱۱۵

www.entesharate-noruzi.com

entesharate.noruzi@Gmail.com

مقدمه

ایران طنز و نازنین، همواره به زبان زبای پارسی و فرهنگ ستبر و سترگ خود می بالد و این عنصر اصیل چنان دژی تسخیر ناپذیر همه اقوام را به هم، همبسته و پیوسته ساخته است، شالوده ای بس عزیز و عظیم ایران و ایرانی را در برابر هر تندر و تهاجمی مصون نگه داشته است، این بالش و بالیدن و نازیدنمان بیشتر مدیون فردوسی نازنین است.

چنان که خود به زیبایی و راستی، راست قامتانه گفته :

"پی افکندم از نظم کاخی بلند که از باد و باران، نیابد گزند"

و به قول حافظ :

شکر شکن شوند همه طوطیان هند زین قند پارسی که به بنگاله می رود

"کاخ بلند بی گزند" در پی آثار متنوع و متعددی که به عنوان متن درسی برای تدریس فارسی عمومی در دانشگاه ها و مراکز آموزش عالی تالیف شده، با پویش و نگاهی تازه تر و گاه گیراتر جنبه های متفاوتی از باغ اندیشه و دلایلی ادب پارسی را که بس فراخ دامن و آذین گستر است به روی نازنین دانشجویان فرا می گشاید. تا آن شمایل شیرین و عذب ادب را لاجرم سرکشند و خاطر عاطر خود را به غور و ژرف کاوی در آثار کهن کلاسیک و نو پرواز دهند، تا شاید لختی در این گیتی غدار و قرن پر آشوب و شکلک چهر خود را خنکا دهند، باشد که این مهم اتفاق افتد.

در تدوین این اثر به چند نکته اشاره می رود.

گزینش نمونه های شعر و نثر از فراخور تجربه نگارنده در تدریس درس فارسی عمومی براساس طرح نظر سنجی دانشجو یان و مدرسان دوره های مختلف صورت گرفته که این موضوع از دیدگاه توجه مخاطبان، امتیازی برای این اثر می تواند باشد.

بخش هایی از این اثر به تناسب موضوع، رهاوردی از مقاله ها و رساله های دوره ارشد و دکتری نگارنده می باشد که تراود و تازگی خاصی به اثر چشانیده است.

برخی از شعر ها جهت نمونه با نهایت اختصار تفسیر و معنی شده است، گرچه نیک می دانم و می دانید که دادن یک معنی و مفهوم مطلق، برای هنر و خاصه شعر برازنده نیست، از آن است که می گویند آثار هنری از جمله شعر از کثرت معنی، بی معنی هستند.

در انتخاب نمونه های کلاسیک و معاصر بر آن بودم تا گزینشی باشد که علاوه بر زیبایی و التذاذ ادبی، پختگی و انسجام، آراسته به مفاهیم بلند و ارزشمند اخلاقی، انسانی و آسمانی نیز باشد.

نگاهی به دستور زبان، آیین نگارش و همین طور نگاهی به مکتب های ادبی جهان و آرایه های ادبی از امتیازات این اثر است.

تقدم و تاخر شاعران و نویسندگان تا حدودی برآمده از ذوق نگارنده بوده و با لختی تسامح آذین داده شده است.

شوربختانه به دلیل رعایت حجم کتاب، از آوردن شرح حال برخی از شاعران و نویسندگان در این اثر خودداری شده است.

امید است که مقبول طبع نازنین شما افتد، چشم در راه نقد و نقب های همه دوستداران دانش و دانایی هستم.

"حجت اله اورک"

چهارم فروردین ۴۰۲

www.ketab.ir

فهرست

۲۱	فصل اول
۲۱	لختی از تاریخچه زبان پارسی
۲۱	ریشه زبان فارسی
۲۴	شاهنامه ابومنصوری
۲۵	نثر چیست
۲۵	انواع نثر
۲۵	نثر مرسل
۲۶	گرمابه بان ما را به گرمابه راه ندارد
۲۷	نثر مسجع
۲۷	گلی از گلستان سعدی
۲۷	در فضیلت قناعت
۲۸	نثر فنی
۲۹	نثر بینابین
۲۹	نثر محاوره‌ای یا شکسته
۲۹	حکایتی از علامه دهخدا
۳۱	فصل دوم
۳۱	شعر و انواع آن در ادبیات پارسی
۳۲	سرشت خاص شعر پارسی
۳۵	شعر چیست؟
۳۵	تعریف افلاطون و دیگران از شعر

۳۶	اجزای شعر
۳۸	تقسیم‌بندی شعر
۳۸	شعر کلاسیک یا کهن
۳۸	انواع قالب های شعر کلاسیک یا کهن در ادب پارسی
۳۹	قالب مثنوی
۳۹	رباعی
۳۹	غزل
۴۰	غزلی از محمد علی بهمنی
۴۰	قصیده
۴۰	قصیده نکوهش مکن چرخ نیوفی را
۴۱	مسمط
۴۱	نمونه
۴۱	خیزید و خز آید
۴۲	ترجیع بند
۴۳	ترکیب‌بند
۴۳	قطعه
۴۳	دو بیتی
۴۴	مستزاد
۴۴	تک بیت (مفرد)
۴۵	فصل سوم
۴۵	شعر نو پارسی و قالب ها
۴۵	قالب نیمایی

شعر سپید.....	۴۶
شعر موج نو.....	۴۶
نمونه ای از شعر نیمایی فروغ فرخزاد.....	۴۶
نمونه ای از شعر سپید احمد شاملو.....	۴۷
شعر حجم.....	۴۹
فصل چهارم	۵۵
گذری گذرا بر سبک های شعر پارسی.....	۵۵
سبک خراسانی.....	۵۶
سبک شعر فارسی از آغاز تا پایان قرن پنجم.....	۵۶
دوره طاهریان و صفاریان.....	۵۶
دوره سامانیان.....	۵۷
عصر غزنویان.....	۵۷
مختصات سبکی شعر خراسانی.....	۵۸
سبک حد واسط (سبک سلجوقی).....	۶۰
مختصات شعر قرن ششم.....	۶۰
سبک عراقی (شعر قرن هفتم تا نهم).....	۶۲
پیدایش عرفان و رواج غزل.....	۶۲
سبک شعر حد واسط (مکتب وقوع و مکتب واسوخت).....	۶۵
شرح پریشانی.....	۶۵
سبک هندی (علل پیدایش و مختصات آن).....	۶۷
مختصات سبک هندی.....	۶۸
شعر دوره بازگشت (شعر نیمه دوم قرن دوازده تا شروع سبک نو).....	۶۹

۶۹	مختصات شعر دوره بازگشت :
۷۰	نقش جریان ادبی بازگشت در پیدایش سبک شناسی :
۷۰	سبک شعر نو (مهم ترین تغییر سبکی در تاریخ ادبیات)
۷۳	مقایسه مختصات شعر نو و شعر سنتی
۷۴	مختصات سبک شعر نو در شعر سپید شاملو
۷۴	شاملو و شعر نو
۷۸	غزلی در نتوانستن
۸۱	فصل پنجم
۸۱	شهید بلخی، خردمندی اندوهگین
۸۲	رودکی شاعر غزل و خردآزمایی
۸۳	کلیله و دمنه منظوم
۸۴	بوی جوی مولیان
۸۴	حکیم ابوالقاسم فردوسی
۸۵	چند و چونی با شاهنامه و شاهنامه سُرّا
۸۷	رنگ و آهنگ سیاوش در شاهنامه
۹۴	نتیجه داستان سیاوش
۹۵	فرخی سیستانی
۹۶	عنصری بلخی
۹۷	منوچهری دامغانی (شاعر طبیعت)
۹۸	ناصر خسرو قبادیانی
۹۹	خیام نیشابوری
۱۰۰	سنایی غزنوی